

1. Inleiding

De Wmo 2015 is vastgesteld, de budgetten voor de nieuwe taken zijn bekend en we krijgen steeds actuelere gegevens over inwoners die gebruik maken van de taken die naar de gemeente over komen. De randvoorwaarden om invulling te geven aan de nieuwe taken zijn daarmee aanwezig. Waar staan we nu in september 2014 als gemeenten met de voorbereiding op de nieuwe taken? Wat hebben we gedaan en wat moeten we nog doen? Met welke deadlines moeten we rekening houden?

In deze notitie krijgt u een antwoord op deze vragen. Eerst wordt een stand van zaken van de uitvoering van de regionale bestuursopdracht geboden. Vervolgens vindt u een overzicht van alle zaken die de individuele gemeenten/subregio's voor 1 januari 2015 moeten hebben geregeld, met daarbij een omschrijving van de stand van zaken binnen de regio Holland Rijnland.

Nog even kort: wat zijn de nieuwe taken?

Met de nieuwe Wmo 2015 worden we als gemeente verantwoordelijk voor de volgende taken (boven de taken waarvoor we al verantwoordelijk zijn):

1. Maatwerkvoorzieningen ten behoeve van zelfredzaamheid en participatie.
Hieronder vallen de huidige taken individuele begeleiding, groepsbegeleiding en het daarbij behorend vervoer en kortdurend verblijf.
2. Algemene voorzieningen ten behoeve van zelfredzaamheid en participatie.
Hieronder valt o.a. de inloopfunctie ggz.
3. Maatwerkvoorzieningen gericht op beschermd wonen.
4. Cliëntondersteuning.
5. Jaarlijkse waardering van mantelzorgers.
Dit is ter vervanging van het mantelzorgcompliment.
6. Maatwerkvoorziening inkomensondersteuning chronisch zieken en gehandicapten.
Dit is ter vervanging van de Wtcg (Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten) en de CER (Compensatieregeling eigen risico).
7. 24-uurs beschikbaarheid van anonieme hulplijn.

2. Voortgang regionale bestuursopdracht

Op 6 november 2013 heeft het portefeuillehoudersoverleg Sociale Agenda (PHO SoAg) de regionale bestuursopdracht uitbreiding Wmo vastgesteld. Daarbij hebben de bestuurders aangegeven dat zij een meerwaarde zien in regionale samenwerking op de volgende gebieden:

- bovenlokale specialistische Wmo-ondersteuning;
- afspraken met zorgkantoor/zorgverzekeraar;
- afspraken keten OGGZ & preventie.

Het PHO SoAg heeft daarbij de regionale 3D organisatie de opdracht gegeven om deze drie onderdelen verder uit te werken. Hieronder wordt aangegeven wat de stand van zaken van de uitvoering van deze bestuursopdracht is.

Bovenlokale specialistische Wmo ondersteuning

Opdracht was om te onderzoeken of gemeenten door de nieuwe Wmo verantwoordelijk worden voor voorzieningen, die zo duur of specialistisch zijn dat een regionale aanpak wenselijk is; zo ja, hoe deze voorzieningen regionaal gefinancierd en ingekocht kunnen worden. Vervolgvraag was ook welke afspraken regionaal over preventie gemaakt zouden moeten worden om instroom in de specialistische voorzieningen te beperken.

Uitvoering opdracht

Een regionale ambtelijke werkgroep heeft onderzocht of er inderdaad specialistische voorzieningen aangewezen kunnen worden, die regionaal ingekocht en gefinancierd zouden moeten worden. Deze werkgroep heeft geconstateerd dat alleen de ondersteuning voor doven, blinden, slechtzienden als specialistisch aangemerkt kan worden.

Toen het advies geformuleerd werd hoe om te gaan met deze specialistische voorzieningen, formuleerde de VNG juist het advies om deze voorzieningen, waaronder ook de doventolk, landelijk (via de VNG) in te kopen. De gemeenten hebben tijdens een bijzondere algemene ledenvergadering van de VNG ingestemd met dit advies. Dit betekent dat de VNG namens gemeenten contracten afsluit met aanbieders van specialistische ondersteuning aan doven, blinden en slechtzienden voor de duur van twee jaar. Mocht de specialistische ondersteuning moeten worden ingezet voor een inwoner uit onze regio, dan kan een beroep worden gedaan op deze landelijke overeenkomsten. Gemeenten zijn wel verantwoordelijk voor het voldoen van de kosten.

Status opdracht

De opdracht, zoals geformuleerd in de opdracht, is afgerond. Gemeenten moeten afzonderlijk afspraken maken met aanbieders van deze ondersteuning, zoals de GGMD, over de inzet van hun ondersteuning en de facturering. Deze afspraken worden eind september/begin oktober regionaal voorbereid.

Afspraken met zorgkantoor/zorgverzekeraar

Opdracht was om als regio gezamenlijk het gesprek aan te gaan met de zorgverzekeraar over zaken waar gemeenten en zorgverzekeraar een wederzijdse afhankelijkheid hebben: inwoners, toegang en financiën. Doel van het gesprek moest zijn om te komen tot afspraken over de samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraar en deze vast te leggen in een werkplan.

Uitvoering opdracht

Op 23 mei hebben Roos van Gelderen namens de gemeenten en Ton van Houten namens Zorg en Zekerheid een samenwerkingsverklaring ondertekend. Onderdeel van deze verklaring was een samenwerkingsagenda. In deze agenda staan de punten benoemd waarop beide partijen dit jaar nog afspraken maken om de transitie en transformatie van de langdurige zorg en jeugdzorg in goede banen te leiden.

Doel van deze afspraken is drieledig. Ten eerste om de organisatie van de samenhangende zorg en ondersteuning voor inwoners en cliënten goed met elkaar af te stemmen. Ten tweede om de zorgverlening en ondersteuning zo efficiënt mogelijk te organiseren. En tot slot om mensen die langdurige zorg en ondersteuning nodig hebben, zo min mogelijk hinder te laten ondervinden van de overgang van de zorg naar de gemeenten.

De samenwerkingsagenda bevat vijf thema's waarop samenwerking tussen gemeenten en

Zorg en Zekerheid gewenst is:

- Geïntegreerde zorg en ondersteuning in de wijk
- Preventie en gezondheidsbevordering
- Samenwerking binnen inkoop en sturing
- Extramuralisering / wonen, zorg en welzijn
- Jeugdhulp

Status opdracht

De opdracht, zoals benoemd in de bestuursopdracht is afgerond. Het proces om tot afspraken te komen is echter niet afgerond. Dit is ook een continu proces dat doorloopt in 2015. In de samenwerkingsverklaring is daarom geborgd dat structureel overleg plaatsvindt op uitvoerend (beleids)niveau en op bestuurlijk niveau.

Afspraken keten OGGZ & preventie

Vanaf 2015 worden gemeenten en de centrumgemeente samen verantwoordelijk voor de hele OGGZ-keten, waaronder preventie en herstel (ook nazorg) en de gespecialiseerde opvang. Opdracht was om de gevolgen van de nieuwe verantwoordelijkheden en financiering in beeld te brengen, voorstellen te formuleren om tot goede afspraken te komen in de OGGZ-keten en afspraken te maken over het niveau van preventie in het kader van solidariteit.

Uitvoering opdracht

Een regionale werkgroep heeft een samenwerkingsagenda OGGZ opgesteld. In deze agenda zijn voorstellen geformuleerd voor de nieuwe taken binnen de keten rond de OGGZ doelgroep die extra aandacht verdienen:

- OGGZ binnen het sociale domein
- Preventie/Herstel
- Inloofunctie GGZ
- Begeleiding
- Beschermd wonen
- Samenwerking binnen de keten OGGZ

Daarnaast zijn de volgende algemene uitgangspunten benoemd:

- a. het bevorderen van een integrale aanpak;
- b. inzetten op preventie / herstel;
- c. het bevorderen van eigen kracht en eigen regie van de doelgroep;
- d. lokale verantwoordelijkheid, een regionaal vangnet.

Het PHO SoAg heeft op 14 mei 2014 ingestemd met de geformuleerde voorstellen en uitgangspunten.

Status opdracht

Met de OGGZ agenda is een deel van de opdracht uitgevoerd. Het PHO SoAg heeft op 14 mei ook besloten om de OGGZ agenda nader uit te laten werken. Deze uitwerking vindt nu op de diverse onderdelen plaats.

De uitwerking heeft vertraging opgelopen vanwege onduidelijkheid vanuit het Rijk over de knip tussen gemeentelijke verantwoordelijkheid en verantwoordelijkheid van de centrumgemeente, vanwege onduidelijkheid over organisaties en cliënten en vanwege vertraging bij de evaluatie van het regionaal Kompas. De stand van zaken wordt hieronder kort weergegeven.

Inloofunctie GGZ

Een deel van de middelen voor de inloofunctie ggz is opgenomen in het budget voor de centrumgemeente en een deel in het budget van de individuele gemeenten.

Onduidelijkheid over aantallen, locaties en financiering heeft ertoe geleid dat nog geen voorstel over de invulling van de inloofunctie is gedaan. Inmiddels zijn sommige gemeenten al overgegaan tot het maken van afspraken over de inloofunctie, en

sommige niet. De praktijk heeft ons daarmee ingehaald. Op het PHO SoAg van 31 oktober 2014 volgt nog een memo met een advies over invulling van de inloof functie dat in samenspraak met cliënten en organisaties is opgesteld.

Begeleiding

De middelen die specifiek voor begeleiding vanuit maatschappelijke opvang worden ingezet, worden overgedragen aan centrumgemeente Leiden. Voor de overige begeleiding ontvangen alle gemeenten een budget. Het is van belang om goede afspraken te maken over de financiering van begeleiding (wanneer is het een centrumgemeentetaak en wanneer een gemeentelijke taak) en over de continuïteit van begeleiding (zorgvuldige overdracht). Hiervoor wordt nu een voorstel geformuleerd dat op het PHO SoAg van 31 oktober aan de portefeuillehouders wordt voorgelegd.

Beschermd wonen

Centrumgemeente Leiden ontvangt de middelen voor de inkoop van beschermd wonen. In samenspraak met de overige gemeenten heeft Leiden ervoor gekozen om het beschermd wonen mee te nemen in de bestuurlijke aanbesteding. De gesprekken met aanbieders worden nu gevoerd.

Naast deze "aanbestedingsgesprekken" vindt ook structureel overleg plaats met aanbieders beschermd wonen over de toegang, over mogelijkheden tot samenwerken en mogelijkheden van innoveren. Dit zijn zeer constructieve gesprekken.

In het PHO SoAg van 31 oktober wordt een voorstel voorgelegd over de financiering van beschermd wonen. Gemeente Leiden ontvangt namelijk wel de middelen, maar alle gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor beschermd wonen. Daarnaast ontvangen alle individuele gemeenten per 2017 middelen voor beschermd wonen. Dit vraagt om nu al gezamenlijk te kijken naar de financiering.

Samenwerking / preventie

Samenwerking en preventie zijn belangrijke onderwerpen binnen de OGGZ. De werkgroep werkt aan een nieuw OGGZ-convenant waarin afspraken over preventie en samenwerking zijn opgenomen. In oktober vindt een werksessie met aanbieders en andere betrokkenen plaats om dit convenant verder uit te werken.

3. Voortgang transitie Wmo 2015

In dit hoofdstuk laten we de voortgang zien van de totale voorbereidingen op de uitbreiding van de Wmo (dus ook de voorbereidingen buiten de regionale bestuursopdracht). Hierbij is gebruikt gemaakt van de focuslijst Wmo, een lijst die beschikbaar is gesteld door staatssecretaris Van Rijn. De focuslijst bevat de stappen die gemeenten minimaal moeten zetten om continuïteit van ondersteuning per 1 januari 2015 te kunnen realiseren.

De lijst bevat vijf thema's:

- Inkoop
- Beleid
- Toegang
- Organisatie
- Communicatie

Inkoop

Op 1 januari 2015 moeten gemeenten een dekkend en passend aanbod van maatschappelijke ondersteuning hebben gerealiseerd. Voor 1 oktober 2014 moet daartoe de inkoop van ondersteuning (voor nieuwe cliënten en overgangsccliënten) zijn afgerond. Dit geeft organisaties de tijd om ontslagaanvragen te regelen dan wel overname van personeel te organiseren (Artikel 1b Besluit maatschappelijke ondersteuning).

Voortgang: op schema. Nagenoeg alle ondersteuning is voor 1 oktober ingekocht. Knelpunten zijn de inkoop van beschermd wonen en van de inloopfunctie GGZ.

Beleid

Gemeenten zijn op grond van de Wmo 2015 verplicht om voor 1 november een beleidsplan en een verordening te hebben vastgesteld in de gemeenteraad. In de wet zijn de onderdelen benoemd die in het beleidsplan en in de verordening aan de orde moeten komen.

Voortgang: op schema. Alle gemeenten hebben voor 1 november, of net erna, het beleidsplan en de verordening vastgesteld. Uitzondering hierop is Kaag en Braassem die bewust ervoor gekozen heeft om geen afzonderlijk beleidsplan op te stellen, maar het op te nemen in integraal beleid.

Toegang

Gemeenten moeten op grond van de Wmo 2015 voor 1 november de toegang tot ondersteuning hebben georganiseerd. (Artikel 8.3: Het college draagt er zorg voor dat onderzoeken kunnen worden uitgevoerd met ingang van 1 november van het kalenderjaar waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden en dat op aanvragen voor een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget die worden gedaan voor de eerste dag van het kalenderjaar na dat waarin enig artikel van deze wet in werking is getreden, tijdig een besluit wordt genomen).

Voortgang: op schema. Alle gemeenten hebben voorbereidingen getroffen voor het organiseren van de toegang. Gemeenten geven de toegang (uitgebouwd loket, wijkteam, gebiedsgebonden team) op verschillende wijzen vorm. De mate waarin de infrastructuur en het personeel gereed is op 1 november verschilt per gemeente.

Organisatie

De decentralisatie van de nieuwe taken heeft gevolgen voor de gemeentelijke organisatie. Daarbij gaat het met name over ICT, inrichting P & C-cyclus, regelen mandaten en het aanstellen van een toezichthoudend ambtenaar. Alle gemeenten zijn bezig om de interne organisatie klaar te stomen voor de nieuwe taken. De gemeenten kiezen bij ICT om aansluiting te zoeken bij de huidige ICT-systemen en niet direct een nieuw systeem aan te schaffen.

Voortgang: op schema. Het inrichten van de organisatie zal de komende tijd de nodige aandacht vragen.

Communicatie

Gemeenten moeten inwoners en direct betrokkenen (Wmo cliënten, AWBZ-cliënten, mantelzorgers en vrijwilligers) informeren over veranderingen en gevolgen van de nieuwe Wmo 2015 en het daarop vastgestelde gemeentelijk beleid.

Voortgang: op schema. Elke gemeente/subregio kiest voor zijn eigen communicatiestrategie. Er wordt algemene informatie verspreid via huis-aan-huisblaadjes en via de website, en sommige gemeenten hebben al gericht informatie verstrekt aan inwoners met AWBZ-zorg. Naast gemeenten verstrekken ook de landelijke overheid, de SVB, het CAK en het CIZ informatie. Niet alle gemeenten hebben een communicatieplan.

Deel 1 Inkoop (1 oktober 2014)		
Voorziening	Wie	Stand van zaken
Begeleiding (individueel en groep)	Lokaal	Alle gemeenten verwachten vóór 1 oktober contracten te hebben gesloten/ subsidieafspraken te hebben gemaakt. In de Leidse regio en in de Duin- en Bollenstreek is daarbij gekozen voor bestuurlijk aanbesteden. In de Rijnstreek is een 2B aanbestedingsprocedure gevolgd.
Kortdurend verblijf	Lokaal	
Inloopfunctie GGZ	Lokaal/ regionaal	De inloopfunctie GGZ is onderdeel van de OGGZ agenda. De meeste gemeenten wachten regionaal advies af. De deadline van 1 oktober wordt hier niet door alle gemeenten gehaald.
Inloopfunctie GGZ vanuit maatschappelijke opvang		
Begeleiding vanuit maatschappelijke opvang	Centrum-gemeente	Leiden heeft deze vorm van begeleiding meegenomen in het traject van bestuurlijk aanbesteden. De verwachting is dat voor 1 oktober de contracten gesloten zijn.
Beschermd wonen ZZP GGZ C	Centrum-gemeente	Leiden heeft het beschermd wonen meegenomen in het traject van bestuurlijk aanbesteden. De gesprekken met aanbieders zijn druk gaande. De deadline van 1 oktober wordt niet gehaald.
Anonieme hulplijn	Landelijk	De VNG maakt landelijk subsidieafspraken met Sensoor. Stand van zaken is niet bekend.
Specialistische ondersteuning (doven en blinden)	Landelijk	Landelijk zijn inkoopafspraken gemaakt voor zintuiglijk gehandicapten (doven, blinden en slechtzienden). Regionaal wordt gesproken met organisaties over facturering.

Deel 2 Beleid (1 november 2014)		
Onderwerp	Wie	Stand van zaken
Beleidsplan Wmo	Lokaal	Nagenoeg alle gemeenten hebben een beleidsplan opgesteld. Het is de verwachting dat deze beleidsplannen voor 1 november zijn vastgesteld. Kaag en Braassem heeft ervoor gekozen om geen afzonderlijk beleidsplan op te stellen. Daar maakt het beleidsplan onderdeel uit van integraal beleid.
Verordening maatschappelijke ondersteuning	Lokaal	Elke gemeente heeft een verordening in concept gereed. In enkele gemeenten wordt deze al aan de raad voorgelegd. Het is de verwachting dat alle gemeenten voor 1 november of net na 1 november de verordening hebben vastgesteld. Elke gemeente is ook al bezig met het uitwerken van de verordening in beleidsregels (nadere regels). De gemeenten in de Rijnstreek hebben overigens besloten geen Wmo verordening op te stellen, maar een integrale 3D verordening.

Deel 3 Toegang (1 november 2014)		
Onderwerp	Wie	Stand van zaken
Inrichting infrastructuur waar mensen melding kunnen doen	Lokaal	Elke gemeente is bezig met het inrichten van een infrastructuur (loket, wijkteam, website, telefoonnummer). Alle gemeenten verwachten tijdig deze infrastructuur te hebben gerealiseerd. Gemeenten geven deze infrastructuur wel op een andere wijze. In meerdere gemeenten vinden pilots plaats of worden pilots voorbereid om deze toegang vorm te geven.
Voldoende deskundige mensen voor onderzoek	Lokaal	Alle gemeenten hebben aangegeven voor 1 november voldoende deskundig personeel te hebben. Sommige gemeenten kiezen ervoor om eigen personeel op te leiden, andere gemeenten kiezen voor de inzet van externe partners (of beide).

Bevoegdheden en mandaten zijn vastgelegd	Lokaal	Gemeenten hebben dit nog niet gerealiseerd maar verwachten dit wel voor 1 november te realiseren.	
Klachten- en bezwaarschriften procedure is ingericht	Lokaal	Gemeenten hebben al een klachten- en bezwaarprocedure waarop voor de nieuwe taken Wmo wordt aangesloten.	
Onafhankelijke cliëntondersteuning is georganiseerd	Lokaal / regionaal	Gemeenten moesten voor 1 mei afspraken maken over de continuïteit van cliëntondersteuning. Deze afspraken zijn gemaakt en vastgelegd in bestuurlijke afspraken met MEE.	

Deel 4 Organisatie (1 januari 2015)			
Onderwerp	Wie	Stand van zaken	
ICT	lokaal	Gemeenten zoeken aansluiting bij het huidige ICT-systeem. Gebruik van iWmo standaarden, wordt geborgd. Dit vraagt nog de nodige aandacht.	
Mandaten	lokaal	Alle gemeenten moeten nog besluiten nemen over mandatering.	
Toezichthoudend ambtenaar	lokaal	Gemeenten moeten voor 1 januari een toezichthoudend ambtenaar hebben aangesteld. Onderzocht wordt wat de rol, taken, bevoegdheden en gewenste inzet van deze ambtenaar moeten zijn. In oktober is hierover een regionale notitie gereed.	
Werkprocessen, beschikkingen	lokaal	Alle gemeenten zijn dit aan het ontwikkelen.	

Deel 5 Communicatie (1 januari 2015)			
Onderwerp	Wie	Stand van zaken	
Algemene informatie	lokaal	Elke gemeente communiceert met/naar zijn inwoners over de veranderingen, via website of via huis-aan-huisblaadjes	
Gerichte informatie aan cliënten	lokaal	Stand van zaken verschilt per gemeente. Enkele gemeenten hebben AWBZ-clieñten al schriftelijk geïnformeerd. De komende periode plannen gemeenten het versturen van brieven dan wel het afleggen van huisbezoeken.	